

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. De exhortationibus domesticis. Thema. Quasi tuba exalta vocem tuam.
Isaïæ 58.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA XVIII.

De exhortationibus Domesticis.

EXHORTATIO I.

Exhortationum Domesticarum ad Religiosos materiam insinuat.

T H E M A.

Quasi tuba exalta vocem tuam. Isaia c. 58. 1.

V E L

In concionibus domesticis de iis crebro tractent, quae ad sui abnegationem, & in virtutibus profectum, & omnimodam perfectionem attinet. Reg. 18.

Eleberrimo Ha-
braorum Duci
Moyfi dominus,
num. c. 10. man-
davit, geminas
tubas argenteas,
duasque con-
flandas curare :
quibus diversimodè clangentibus, po-
pulum convocaret; atque illi, vel ag-
gredienda praelia, vel castra movenda,
vel denique festa & sacrificia cele-
branda insinua-
ret. Et quidem ad ha-
rum tubarum clangorem (teste S. Cy-
rillo L. 5. de adoratione) moenia Je-
richontina corruere, Quid verò tuba

hae symbolicè significant, nisi Oratores
sacros; quibus, non secus atque olim
Prophetis, Dominus hodie dum praeci-
pit: *Quasi tuba exalta vocem tuam* :
praecipue, quando graviora populo
annuntianda veniunt scelera. An non
hujusmodi tuba extitit S. Joannes
Baptista, *vox clamantis in deserto* ? An
non similis tuba fuit S. Petrus Apo-
stolus, S. Joannes, S. Jacobus Boaner-
ges, atque in primis Doctor Gentium
Paulus, de quo scribit S. Hieronymus:
Fuit tuba Evangelii, tonitru gentium,
rugitus leonis ? An non ejusmodi tubas
sefe exhibuerunt S. Dominicus, S. Vin-
centius Ferrerius, & ex Societate
nostra

nostra Ecclesiastica celeberrimi Lanius, Maldonatus, Landinus, Aggerius, Colnagus, Mancinellus, Strada, alique quam plurimi? Tubæ hi fuere argenteæ, quia sonoræ, veramque sapientiam, cujus argentum symbolum est, prædicavere: & muros Jericho, id est mundi instabilis, seu vitiorum ejus munimenta dissecere. Verum tubas hæcæ alio clangere tono aliæque de materia, oportet, dum ad populum; de alia, dum ad Religiosos perfectionis studiosos insonant. Ad populum enim de morte, de judicio, inferno, aternitate, mandatorum Domini observatione perorando, vehementius detonant, callumque vitiorum abolere sagunt; Religiosos verò perfectionis semitas decurrentes, ad fervorem suavius inflammant: atque ad abnegationem, virtutum incrementum, perfectionem, charitatemque fraternam cohortantur.

Causas verò, cur de his materiis in exhortationibus ad Religiosos potissimum agendum sit, tum in præsentem, tum in sequente exhortatione declarabimus.

I.
Materia
exhortationum
domesticarum
abnegatio.

I. Primus tubarum Mosaicarum clangor ad bellum contra Jebusæos, Amorrhæos, ceterosque populi Israelitici hostes aggrediendum excitabat. *Si exieritis ad bellum*, ait sacer textus, *L. c. clangentis ululantibus tubis*. id est conciso & interrupto sono. Omnia hæc in figura contingebant illis; nos verò docent; Exhortatoribus Religiosorum, sæpe insonandam esse tubam evangelicam, & tractandum de aggrediendo contra hostes prælio; scilicet

contra vitia, passiones animi, peccataque inclinationes: quæ pugna, nunquam non religiosis necessaria, exercetur, non hastis & acinacibus chabbeis ac materialibus, sed gladio spirituali mortificationis: sine qua Christum sequi, aut vitam religioso contentaneam agere, est profus impossibile: ait enim Veritas æterna: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me*, Matth. 16. *Hoc est opus posturum in hac vita*, ait S. Climacus serm. 13. de verbis Domini, *actiones carnis spiritum mortificare quotidie, affligere, minuire, frenare & interimere*. Eâ, omnino ratione, quâ mavortii pugiles, cum hostibus procedunt, quibus pro viribus cladem inferunt, affligunt, minuant, frenant, interimunt. In hoc genere, militia nostra sacra, haud à profana diffidet; nisi in eo, quod bella mundi citius finem assequantur; Religiosus verò certamina non nisi cum morte terminentur. Nam ut docet S. Ephraem Exhort. ad pietatem c. 1. p. 7. *Bellum militis breve; sed Monachi pugna, quoad usque migret ad Dominum, durat*. Totâ itaque vitâ limicandum est Religiosis; ne verò avimis concidant, more militari, sæpe numero, tubæ clangore, scilicet verbi divini prædicatione, sunt animandi.

Clangunt autem hæc tubæ & insonant, deicienda nobis esse Jerichontis mœnia, sine quo ingressus in terram promissionis minime conceditur: nobis enim ad perfectionis quietem accessus haudquaquam præstabitur; nisi nosmetipsos in omnibus abnegaverimus;

mus: nisi Jericho, id est. luna, seu inconstantia concidar; nisi ejusdem munitibus amor proprius, seu fualitas, diabolus; cum virtorum agmine se continet, evertantur.

Clangunt hæ tubæ & inculcant nobis, absque circumcissionis spiritualis ferro, nunquam nos in Genuinorum Sancti Fundatoris filiorum & militum album esse referendos; sicut & incircumcisi, Israëlitico populo, haud poterant annumerari. *Omnia in circumcisi corde & incircumcisi carne non ingreditur Sanctuarium meum*, ait Ezechiel c. 44. 1. Absque circumcissione seu mortificatione nunquam veterem hominem, quem è mundo eduximus, exuemus, & induemus novum; nunquam hostes nostros internos debellabimus, ac veram filiorum Dei pacem obtinebimus; nunquam animæ morbos, curabimus; atque optatæ mentis sanitate gaudebimus; nunquam *JESU Socii*, ac discipuli æstimabimur, quia moribus & vitâ *JESU* carebimus: ad quam mortificatio penitus est necessaria: *Semper*, ait Apostolus, mortificationem *JESU* in corpore nostro circumferentes; ut & vitâ *JESU* manifestetur in nobis. 2. Corinth 4. 10.

II. Alter tubarum Mosaicarum clangor populum Israëliticum ad progrediendum in Terram promissionis, atque ad movenda castra excitabat: *Si autem*, ait sacer textus, *prolixior atque concisus clangor increpaverit, movebunt castra*. L. c. Quidam hic adumbratur allud, nisi ut Ecclesiasta sacri, suos hortentur Auditores ad sedulum in virtutibus progressum; *sapo tractent de*

illis que pertinent ad profectum in virtutibus: monet S. Ignarius, Eundem nempe Religiosis est de virtute, in virtutem: unde hæc sit illis crebrò exhortationum materies; *Quamobrem verò?* 1. Quia in via Dei non proficere, est deficere; non progredi, est regredi; non tendere, ac magis, magisque appropinquare & accedere ad metam perfectionis, est elongari ab ea & retrocedere. Unanimis & concors est Patrum sanctorum sensus: ex quibus S. Hieronymus in Epist. ad Demetriadem ita loquitur: *Tandiu non relabimur retro, quamdiu ad priora contendimus: at ubi capimus stare, descendimus, nostrumque non progredi, reverti est*. Ut igitur Ascetarum animi, nonnunquam flaccescentes, excitentur, atque ad progrediendum animentur; quis non videt clangore tubæ, tanquam calcari opus esse; expositione, inquam, & inculcatione præstantiæ virtutum, mundi asseclis adeò incognita, Religiosis verò scitu, quàm maximè necessariæ?

2. *Lucerna pedibus meis verbum tuum*, ait Vates Regius Psal. 118. Verbum Dei ab Oratore sacro propositum, lucernæ instar, per loca tenebrosa & lutosâ ambulantiem illuminat, & viam monstrat, quâ gradiatur ac pedes figat gressumque promoveat. Ignoti nulla cupido; quare ut virtutis amore trahamur, ejus pretium, utilitatem, jucunditatem, pulchritudinem, nobilitatèque nosse, necesse est; quomodo verò ea cognoscemus, nisi ab eruditis, peritisque exhortatoribus, audiamus? *Quomodo audient sine prædi-*

predicante? qui non modò mentem explicando illuminet; sed & affectum movendo inflammet? Nunc igitur è sacris paginis, virtutem in genere, nunc in particulari exponat ac deprædicet: nunc è SS. Patrum monumentis ejusdem encomia deprobat. Juvabit S. Augustinus L. 2. de lib. arbitr. c. 18. & 19. asserens: *Virtutem esse bonam qualitatem mentis, quâ rectè vivitur; quâ nemo malè utitur; quam Deus in nobis, sine nobis, operatur.* Estimulabit quoque Aristoteles, licet Ethicus 2. Ethic. c. 6. definiens, virtutem esse, *qua bonum facit habentem & opus ejus bonum reddit.* Quid enim præstantius, quid honestius, quàm esse bonum, quod nec honor nec fortuna, nec opulentia homini conferre valet? Quàm igitur nobile Dei donum est virtus? quæ Ascetis est supplementum naturæ, ornamentum animæ, cimelium gratiæ, facilitas boni operis, quâ bene sanctèque vivimus; quâ veris malis, scilicet peccatis, resistimus; quâ cumulamur meritis; vitam æternam promeremur, & Christi imagines, ac Dei imitatores effici-mur. Quis igitur tantum thesaurum augere non labore? quis in tanto bono acquirendo, accumulandòque non defudet?

3. *Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestra.* 1. Thess. 4. ad quam virtus ducit ac viam sternit; quæ ideo frequenter à Verbi Divini præconibus, Auditoribus ob oculis ponenda & commendanda, præsertim hæc obligatio, hoc præceptum Salvatoris, omnibus Christianis datum: *Diliges Dominum*

Deum tuum, ex toto corde tuo. Matth. 22. quod absque constanti virtutum exercitio non impletur. Ac prout rectè asserit S. Augustinus L. 2. de doctr. Christ. c. 22. *Tunc optimus est homo, cum totâ suâ vitâ pergit in immutabilem vitam, & toto affectu illi inhaeret.* Hoc vel maxime incumbit Religiosa vita cultoribus; iis præsertim, qui peculiariùs Jesu vitam se imitari proficentur: quando enim in hac mortali vitâ degimus, in Christi schola versamur; quare tanquam discipulos genuinos ac sedulos, nos nos decet proficere: nam quisquis in schola Christi non proficit, ejus magister est magisterio. Ait S. Bernardus in Epist. 341. *Non proficere sine dubio debet, sicut ille ambulavit & ipse ambulare. Jesu autem crescebat & proficiebat, sapientia, atate & gratia apud Deum & homines.* Dicamus igitur cum Magno Augustino: *Quantumcumque hic vixerimus; quantumcumque profecerimus, nemo dicat: Sufficit mihi, justus sum: qui dixerit, remansit in via, non novit pervenire: ubi dixit, sufficit, ibi hæsit;* in Psal. 69.

III. Tubarum clangor, populum ad tabernaculum, ad calendas, ac dies festos ciebat: Si quando habebitis epulum, & dies festos, atque calendas, curate tubâ. Num. 10. Id est, in novilunio seu primo die mensis lunaris, qui erat festus Judæis. Pari modo per Exhortatores domesticos collegæ convocandi sunt ad tabernaculum perfectionis, tabernaculum enim Dei cum hominibus, est vita perfectio: deinde ad epulum,

epulum, seu agapen charitatis, uti & ad calendae & festum sanctitatis; ut cognoscant, quam longè ab ea etiamnum distent; stimuli que simul admoventi, ad eam fervore & alacritate eximiam comparandam. Eiusmodi stimulus est

1. Obligatio Religiosi, quã sub lethali criminis reatu ad perfectionem tendere tenetur. Ut fert doctrina communis Theologorum cum D. Thoma 2. 2. q. 184 a. 5. Nam status religiosus, est status perfectionis acquirendæ, seu est via ad perfectionem: quemadmodum igitur sub peccato lethali, Religiosus tenetur esse religiosus (id enim vota religiosa nuncupans Deo promittit) ita quoque sub peccato mortali tenetur ad perfectionem tendere. Veluti ex adverso Religiosus ad perfectionem non tendens committit peccatum simulationis, mendacii & hypocriseos in materia gravi; status enim religiosus promittit omnibus atque ostendit perfectionis ac sanctimoniam curam; ideoque apud omnes, etiam Reges ac Principes, venerationem obtinet, gaudens privilegiis in omni jure maximis. Si itaque Religiosus hac in parte homines falleret, profectò à peccato impostura in re gravi, haudquaquam immunis foret.

2. Stimulus alter ab Exhortatoribus, religiosus animis addendus est, brevis & incertitudo temporis nostri, quod mors inopinata non raro succidit. *Tempus breve est*, clamat Apostolus 1. Corint. 7. 29. igitur fructuose collocandum est; & perfectioni

comparandæ strenuè impendendum: quod enim brevis hujus temporis decursu non acquirimus, totã deinde æternitate non acquirimus. *Juravit Angelus, per viventem in secula seculorum, quia tempus non erit amplius.* Apoc. c. 10. In mortis articulo, dolore & angustia ingenti affligemur ac cruciabimur, tempus gratiæ effluxisse; nosque tam segniter in eo perfectioni operam navasse; & vel unicum vita annum desiderabimus: at *tempus non erit amplius.* In formidabili judicii die, & in flammis purgantibus, clarissimè perspiciemus, quam languide, & oscitanter perfectionis instrumenta, ac media efficacissima adhibuerimus; tempusque optabimus culpas nostras abolendi, negligentiaque compensandi: *sed tempus non erit amplius. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum.* Ad Gal. 6. 10. *Ecce nunc dies acceptabilis; ecce nunc dies salutis.* 2. Corinth. 6. 2. dies perfectionis & sanctitatis comparandæ, nunquam aliàs redituri.

3. Stimulus tertius in concionibus domesticis admoendus, est ratio strictissima, in die judicii, supremo Judici reddenda, de tot tamque præclaris perfectionis conquirendæ adminiculis: *Judicium sedis & libri aperti sunt.* In quibus descriptum est, quantã desidia iis usi fuerimus, quàm modicum ex iis fructum retulerimus, quàm frigide & perperam ea adhibuerimus. Quanto autem rubore & confusione suffundemur; tantã mediorum adeò præstantium & efficacium copiã, ac redundantia, suam nostrum, propriam scilicet, alienamque perfectionem, minimè

Y y 2 à nobis

à nobis obtentam fuisse? An non metuendum nobis erit, ut Veritas aeterna nobis exprobrat atque oggerat, quod olim istis civitatibus: *Va tibi Corozaim! Va tibi Bethsaida! quia si in Tyro & Sidone factae fuissent virtutes, quae factae sunt in te; olim in cinere & cilicio poenitentiam egissent: dico vobis: Tyro & Sidoni remissius erit in illo die, quam vobis.* Matth. 11. 21. Sanè si in Tyro & Sidone, si in Tartaria aut Turcia, cuiuspiam Bonitas Divina, tot tantaque perfectionis consequenda media obtulisset, jam dudum sublimem sanctimoniam gradum attingisset. Quare *Viri Nini vita surgent in iudicio, & condemnabunt eos.* Viri gentiles rectae rationis ductum sequentes: viri saeculares, tot mediis, quibus nos abundamus, carentes; & tamen perfectione nos superantes, surgent in iudicio, & condemnabunt foecordiam nostram. *Regina Austri surget in iudicio & condemnabit eam: quia venit à sinibus terra, audire sapientiam Salomonis.* Matth. c. 12. 42. Paupercula quae piam & simplex femina, vix decimam, meditationum, examinum, instructionum, exhortationum, lectionum spiritualium aliorumque mediorum nostrorum partem nata; & nihilominus in virtute ac perfectione, multis nos parasangis praecurrens, surget in iudicio & condemnabit nos, nostramque ignaviam confundet. Quapropter, Dilectissimi, materiam praescriptam quemadmodum cepimus, ulterius prosequemur; & abnegationem, profectum in virtutibus, omnigenamque perfectionem expo-

nere pergemus. Utinam ego, tuba istar omnes excitare valerem. 1. Ad indefessum mortificationis studium, quo omnia vitiorum zizania evellerentur; iisque evulsis, toto vita decursu, consideratos à Religione fructus divinae gloriae & salutis animatum profecerent, Jerichontinos amoris propriumuros dejicerent; ut in terram promissionis caelestem securè intrarent; carnem cum concupiscentiis circumciderent, ut inter veros Dei filios & genuinos Christi affectus recenseerentur. 2. Utinam tanquam tuba militaris omnes ad virtutum profectum adeò potenter excitare possem & impellere, ut indes magnis passibus progredierentur; virtutum excellentiam, utilitatem, pulchritudinem probe cognoscerent, iisque perspectis, tanto in eas fervore ac studio incumbere, ut digni, Christi scholae discipuli aestimarentur. 3. Denique utinam quasi tuba exaltare vocem meam possem, omnesque ad eximiam perfectionem instigare; ut obligationi, quae devincti sunt, facerent satis, temporis brevitate fervore insigni compensarent, ne in die iudicii iustus Jodex eos redarguat, totque gratias, tot fervorem & salutis ac perfectionis admiracla, absque fructu fuisse concessa improperet: quae si Barbaro, Tartaro, Turca cuiuspiam concessisset, eos longè perfectione superaret; adeoque ejusmodi surgant in iudicio, illisque, non absque rubore & confusione condemnent.

EXHOR.